

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/10/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114203695
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8114203695.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a sudcov JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Elišky Wagshalovej v právnej veci žalobkyne: Q. J., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom X. O. XX, V., právne zastúpená JUDr. Vladimírom Milasom, advokátom so sídlom Masarykova 13, Prešov, proti žalovanej: Rapid life životná poisťovňa, a.s. so sídlom Garbiarska 2, Košice, IČO: 31 690 904, v konaní o nevyplatenie poistného, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 14 C 49/2014-149 zo dňa 11.2.2015 jednohlasne takto

rozhodol:

- I. O d m i e t a sa odvolanie proti vyhovujúcemu výroku.
- II. P o t v r d z u j e sa rozsudok o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti.

o d ō v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len prvostupňový súd) zastavil konanie v časti o zaplatenie sumy 1.133,65 eur. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 623,37 EUR a 8,75%-tný ročný úrok z omeškania zo sumy 1.757,02 EUR od 13.12.2012 do 3.12.2014 a zo sumy 623,37 EUR od 4.12.2014 do zaplatenia, a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol tak, že o nich rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Svoje rozhodnutie súd prvého stupňa odôvodnil v podstate tým, že na základe vykonaného dokazovania mal súd jednoznačne a nepochybne preukázané, že účastníci uzavreli poistnú zmluvu, okrem iného pre prípad dožitia s koncom poistenia 27.11.2012 s tým, že poistná suma pre prípad dožitia predstavuje 52.932,- Sk, t.j. 1.757,02 EUR. Pokiaľ žalovaná argumentovala redukciou poistenia, tak z listu zo dňa 6.11.2007 jednoznačne vyplýva, že zmluva sa obnovuje presne tak, ako platila pred vykonanou redukciou poistnej sumy, pričom toto rozhodnutie má spätné účinky ku dňu vykonania redukcie. Navyše z vykonaného dokazovania (predložených listinných dôkazov) je zrejmé, že žalovaná, pravdepodobne po zistení, že produkt je nastavený „výhodne“ pre klienta, hľadala spôsoby ako predčasne ukončiť zmluvu, bez náležitého zmluvného resp. zákonného podkladu, a tým minimalizovať výplatu poistného plnenia, o čom svedčí napr. aj redukcia k 08/2006, kedy žalobkyňa na poistnom zaplatila sumu 26.238,- Sk a mala jej byť vyplatená suma iba 16.768,- Sk. Z vyjadrení žalovanej vyplynulo, že redukcia poistnej zmluvy mala nastať v dôsledku skutočnosti, že žalobkyňa neplatila poistné včas. Z predložených listinných dôkazov vyplýva, že žalobkyňa platila poistné záškami z účtu na základe trvalého príkazu, pričom žalobkyňa zadala trvalý príkaz k 27. dňu v mesiaci s poukazom na skutočnosť, že začiatok poistenia bol k 27.11.1997, pričom žalovanej boli tieto platby pripisované následne cca 2 - 3 dni po tomto termíne a z vykonaného dokazovania nevyplývalo, aby bola žalovaná niekedy žalobkyňu upozornila na to, že nepostačuje, aby bolo poistné poukázané k 27. dňu v mesiaci, ale aby táto platba bola k uvedenému dňu aj pripísaná žalovanej. Podľa názoru súdu pokiaľ by bola žalovaná takto konkrétne informovala žalobkyňu, nebol problém zmeniť príkaz na skorší deň a túto okolnosť nemožno považovať za podstatnú

pre povinnosť žalovanej vyplatiť žalobkyni poistnú sumu pre prípad dožitia, a to aj s ohľadom na už citované rozhodnutie o obnovení finančných parametrov poistnej zmluvy, ktoré bolo realizované už po úhrade poslednej splátky poistného (27.10.2007) listom zo dňa 6.11.2007, pričom poistná zmluva platila ešte ďalších 5 rokov bez povinnosti platiť poistné zo strany žalobkyne do 27.11.2012. Po tomto termíne bolo teda povinnosťou žalovanej vyplatiť žalobkyni sumu pre prípad dožitia t.j. sumu 1.757,02 EUR, čo však žalovaná doposiaľ neurobila, teda nesplnila si svoju zmluvnú povinnosť v celom rozsahu, keďže až dňa 3.12.2014 si žalobkyňa prevzala čiastočné plnenie vo výške 1.133,65 EUR a keďže v tejto časti zobrala žalobkyňa žalobu pred prvým pojednávaním späť, súd v tejto časti konanie s poukazom na ustanovenie § 96 O.s.p. zastavil.

Napriek rozsiahlej argumentácii žalovaného v rámci písomného vyjadrenia zo dňa 16.1.2015, resp. ústnych vyjadrení na pojednávaní konanom dňa 4.2.2015, súd prvého stupňa nedospel k záveru, že by žalobkyňa nemala právo na vyplatenie celej sumy pre prípad dožitia, pričom žalovaná ani nevysvetlila na základe akých konkrétnych skutočností dospela k výpočtu poistného plnenia iba vo výške 1.133,65 EUR a argumentáciu, na ktorú žalovaná poukazovala, teda poistno-technické zásady, kalkuláciu podľa ktorých všeobecných poistných podmienok je pre žalobkyňu výplata výhodnejšia, resp. aj všetku ďalšiu argumentáciu, súd považoval za právne irelevantnú, keďže podstatnou a úplne jasnou skutočnosťou je to, že žalovaná doposiaľ nevyplatila žalobkyni zmluvne dohodnutú sumu pre prípad dožitia, pričom žalobkyňa dožila koniec poistenia (27.11.2012) a preto bolo dôvodné uhradiť jej celú sumu pre prípad dožitia t.j. sumu 1.757,02 EUR, preto súd žalobe v celom rozsahu vyhovel a vzhľadom na už realizované čiastočné plnenie zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy 623,37 EUR s príslušenstvom ($1.133,65 + 623,37 = 1757,02$) tak, ako je to uvedené vo výrokovvej časti rozsudku, keďže má za to, že žalovaná mala po ukončení poistnej zmluvy uhradiť žalobkyni sumu pre prípad dožitia a nezmyselne a neadekvátne nežiadať vyplnenie listín a tlačív, ktoré nemajú oporu v žiadnom právnom predpise, teda nežiadať ani predloženie originálu zmluvy, keďže túto zmluvu musela mať žalovaná nepochybne k dispozícii a pokiaľ argumentácia nevyplatenia poistného plnenia spočívala v tom, že bolo potrebné preveriť, či žalobkyňa dožila túto dobu, tak táto skutočnosť je taktiež irelevantná, pretože pokiaľ by boli peniaze prostredníctvom šekovej poukážky poukázané osobe, ktorá by už nežila, tieto peniaze by boli vrátené a následne by bolo povinnosťou žalovanej vyplatiť poistnú sumu pre prípad smrti oprávnenej osobe (H. S. - dcéra žalobkyne). Podľa názoru súdu žalovaná svojím konaním spôsobovala iba zbytočné prieťahy pre vyplatenie poistného plnenia bez akýchkoľvek opodstatnených dôvodov. Súd teda priznal žalobkyni sumu istiny vo výške 623,37 EUR a nie 648,07 EUR ako to navrhla žalobkyňa, ktorá do tejto sumy zahrnula aj preplatok na poistnom v sume 744,- Sk (3 x 248,- Sk mesačné poistné) t.j. 23,78 EUR, pretože z prehľadu platenia poistného síce vyplýva, že k 14.11.2006 je preplatok 744,- Sk, avšak tento je v prehľade uvedený preto, že žalovaná redukovala zmluvu k 21.8.2006 s výplátou poistného v prospech žalobkyne v sume 16.768,- Sk s čím, ale žalobkyňa, ako sama uviedla jednoznačne nesúhlasila a ďalej riadne uhrádzala poistné, preto jej za mesiace 09,10,11/2006 mal vzniknúť preplatok, čo by platilo pokiaľ by zmluva bola ukončená, ale keďže zmluva bola následne obnovená, toto poistné bolo riadne započítané a žalobkyňa potom ešte platila poistné s poslednou platbou v októbri r. 2007. Z týchto dôvodov preto žalovanej vlastne nevznikol preplatok, a preto súd žalobu v časti nad priznanú istinu v sume 623,37 EUR zamietol.

V súvislosti s priznaním príslušenstva pohľadávky súd prvého stupňa vychádzal z ustanovenia § 797 ods. 3 Občianskeho zákonníka a teda, že plnenie je splatné do 15 dní po tom, čo poistiteľ skončil vyšetrenie potrebné na zistenie rozsahu povinnosti poistiteľa plniť, pričom v danom prípade nebolo potrebné vykonať v podstate žiadne šetrenie, a preto mala žalovaná povinnosť zaplatiť poistné plnenie do 15 dní od konca poistenia, t.j. od 27.11.2012, pričom táto lehota uplynula dňa 12.12.2012 a od nasledujúceho dňa teda od 13.12.2012 sa žalovaná dostala do omeškania s plnením dlhu, preto súd príslušenstvo pohľadávky priznal tak ako je to uvedené vo výrokovvej časti rozsudku a v prevyšujúcej časti, ohľadom príslušenstva pohľadávky, keďže žalobkyňa žiadala priznať príslušenstvo už od 27.11.2012, žalobu taktiež zamietol.

Proti rozsudku sa v zákonnej lehote odvolala žalovaná, ktorá uviedla, že rozsudok je nezákonný a nesprávny v celom rozsahu. V dôvodoch svojho odvolania v podstate konštatovala, že poistná zmluva nevznikne, ak nemá všetky podstatné náležitosti. Podľa jej názoru sa jedná o absolútnu neplatnosť právneho úkonu. Navrhla napadnutý rozsudok zmeniť tak, že žaloba sa ako nedôvodná zamietne, alternatívne navrhla rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 10 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, ďalej len O.s.p.) vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 204 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 O.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie proti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti je podané neoprávnenou osobou (§ 218 ods. 1 písm. b) O.s.p.) a rozsudok vo vyhovujúcom výroku je dôvodné potvrdiť ako vecne správny (§ 219 O.s.p.).

Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

Odvolací súd sa stotožňuje a názorom prvostupňového súdu a s ohľadom na vyššie uvedené ako aj citované právne predpisy uzatvára, že z obsahu spisu je nepochybné, že žalobkyňa a žalovaná uzavreli poistnú zmluvu. Rovnako je nepopierateľný fakt, že žalobkyňa po celú dobu poistenie platila poistné žalovanej, pričom keď v zmysle zmluvy došlo k času dožitia žalobkyne, čo bola podmienka vyplatenia poistnej zmluvy pre prípad dožitia, žalovaná bez relevantného dôvodu začala s tzv. redukciou zmluvy (bez zákonného podkladu minimalizovanie výplaty poistného), resp. s požadovaním vyplnenia listín a tlačív, len z dôvodu, aby oddialila plnenie, na ktoré mala žalobkyňa v zmysle uzavretej zmluvy nárok, vzhľadom na splnenie všetkých zákonných aj zmluvných podmienok zo strany žalobkyne.

Irelevantný je aj argument žalovanej, že žalobkyňa neplnila poistné včas, keďže peniaze odchádzali z účtu žalobkyne na základe trvalého príkazu k 27. dňu v mesiaci celé roky a žalovaná túto skutočnosť počas doby pripisovania týchto finančných prostriedkov ani raz nenamietala a konkludentne súhlasila s takouto splatnosťou.

Úlohou sudcu v podmienkach materiálneho právneho štátu je nájsť riešenie, ktoré by zabezpečovalo maximálnu realizáciu základných práv účastníkov sporov a ak to nie je možné, rozhodnúť v súlade so všeobecnou ideou spravodlivosti (nález ÚS SR II. ÚS 2048/2009 zo dňa 2.1.2009).

Ak účelom poistnej zmluvy je všeobecne prenášať za odplatu svoje rizika a zmierňovať následky škodových udalostí, bol by uvedený účel zásadne podlomený, ak by sa poisťovateľ, hoci sa poistné riziko realizovalo, mohol vyhnúť povinnosti plniť odkazom na bezdôvodne nejasné ustanovenia, ktorých bol pôvodcom. Uvedené neznamena nutnosť minucióznej úpravy všetkých detailov v poistných podmienkach, pretože aj takáto úprava by v konkrétnom prípade mohla vytvárať podmienky pre neposkytnutie poistného plnenia. V danom prípade výklad v prospech spotrebiteľa podľa čl. V smernice 93/13/EHS dokladá tiež spoločenská úspora nákladov vznikajúca tým, že jednoznačné a zrozumiteľné poistné podmienky pripraví samotný poisťovateľ ako subjekt, ktorý sa na takú činnosť špecializuje, je na ňu odborne vybavený a poistné podmienky používa opakovane, v porovnaní s nákladmi, ktoré by musel vynaložiť každý jednotlivý klient na dosiahnutie zmluvy porovnateľnej kvality. Opakom tejto nespornej výhody je však faktická nerovnosť daná tým, že poisťovateľ za pomoci svojho odborného aparátu formuluje svoje poistné podmienky sám, zatiaľ čo sú možnosti klienta podrobne preskúmať podmienky obmedzené najmä, ak náklady s tým spojené prevyšujú možný prínos (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 5.8.2008 pod sp. zn. 28Cdo 864/2008).

Odvolací súd v tento záver o existencii faktickej nerovnosti vzťahuje i na žalobcom tvrdené pochybenie, resp. omyl zo strany tretieho subjektu - kontrolného orgánu. Spotrebiteľ ako priemerný subjekt práva s existenciou omylu rátať pri uzatváraní zmluvy nemohol a zmluva bola uzavretá v dobrej viere, že v prípade poistnej udalosti, resp. pre prípad dožitia, poisťovňa splní svoje záväzky, ak poistné určené v zmluve bude zo strany spotrebiteľa riadne a včas hradené. Naopak žalovaný bol subjektom, ktorého sa nesprávny výpočet poistného dotkol a musel situáciu riešiť.

Náležitostami prejavu vôle sú jeho zrozumiteľnosť, určitosť a v niektorých prípadoch tiež forma. Ak nie je prejav vôle jednoznačný, možno pochybnosti o tom, aká vôľa bola prejavovaná a aký bol jej obsah, odstrániť výkladom. Prejav vôle treba vykladať tak, ako to so zreteľom na okolnosti, za ktorých sa urobil, zodpovedá dobrým mravom (§ 3 Občianskeho zákonníka). Výklad právneho úkonu ale môže vždy

smerovať len k objasneniu toho, čo bolo skutočne prejavené; výkladom nemožno (dodatočne) meniť zmysel právneho úkonu, dotvárať, dopĺňovať alebo meniť jeho obsah či účel.

Za tejto situácie možno považovať za spravodlivé, aby výklad išiel na ťarchu poisťovateľa, ktorý sám sformuloval všeobecné poisťné podmienky. Uvedený výklad nijako nepopiera právo poisťovateľa dosahovať zisk, ak to robí spôsobom, ktorý je pre klienta predvídateľný a rešpektuje účel poisťnej zmluvy.

Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky ako ústavne nesúladné (porušujúce základné práva sťažovateľa) ústavný súd hodnotí aj také rozhodnutia všeobecných súdov, v ktorých boli zákony, prípadne podzákonné právne úpravy interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, napr. v dôsledku prílišného formalizmu (IV. ÚS 515/2012, IV. ÚS 294/2012, IV. ÚS 192/08, IV. ÚS 69/2012, IV. ÚS 92/2012, I. ÚS 26/2010, III. ÚS 163/2011, podobne aj Ústavný súd Českej republiky napr. III. ÚS 150/99).

Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa si splnila všetky svoje povinnosti z daného poisťného vzťahu a bola to žalovaná, ktorá sa snažila znemožniť výplatu poisťného pre žalobkyňu.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok vo vyhovujúcom výroku (t.j. o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni sumu 623,37 Eur s prísl.), postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p.

Čo sa týka odvolania odvolateľa - žalovanej proti výroku rozsudku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, odvolací súd konštatuje, že rozhodnutie v tomto výroku je pre žalovanú vyhovujúce, preto odvolací súd v predmetnej veci nemal inú možnosť, ako odvolanie proti tomuto výroku odmietnuť ako podané neoprávnenou osobou podľa § 218 ods. 1 písm. b) O.s.p.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v súlade s ust. § 224 ods. 4 O.s.p., nakoľko z tohto ustanovenia vyplýva, že ak odvolací súd rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu vo veci samej, ktorým nebolo rozhodnuté o trovách konania z dôvodu postupu podľa § 151 ods. 3, o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.